MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Kun suunnittelusta tingittiin, tulos on ollut hometta ja kosteutta.
ILKKA LAMPI KAUPPALEHDESSÄ

Maaseutu on ihmiselle hyväksi

Kuva tyytymättömistä ja jurottavista suomalaisista ei vastaa todellisuutta. Tämä näkyy hyvin myös kansainvälisissä vertailuissa.

Jopa 80 prosenttia suomalaisista on ilmoittanut olevansa onnellisia (Yhteiskuntapolitiikka-lehti 5/2013).

Tulos toistuu Turun yliopiston tekemässä kyselytutkimuksessa.

Asuinpaikka vaikuttaa onnellisuuden tunteeseen. Tutkimuksen mukaan maaseudulla asuvat ihmiset ovat onnellisempia kuin kaupungeissa. Maaseudulla asuvista 76 prosenttia kokee olevansa onnellisia kun vastaava osuus kaupungeissa on 69 prosenttia.

Vaikka onnellisuuden tunne on yksilöllistä, löysivät tutkijat kaksi yhteistä asuinpaikasta riippumatonta onnellisuuteen vaikuttavaa tekijää: parisuhde ja hyväksi koettu terveys lisäävät onnellisuutta kaikilla asuinalueilla.

Turun yliopiston tutkijatohtori Arttu Saarinen pitää tutkimuksen tuloksia hieman yllättävinä. Huolimatta siitä, että tutkimuksen mukaan maaseutu on menettänyt ”suomifilmimäistä” kiiltoaan, maaseutu ei ole kurjistunut.

Yllättävää on, että palvelujen ja liikenneyhteyksien puute ei vähennä maaseudulla asuvien onnellisuutta. Maaseudulla yhteisöllisyydellä on suuri merkitys. Se näkyy esimerkiksi siinä, että naapurisovulla on maaseudulla onnellisuuden kannalta suurempi merkitys kuin kaupungeissa. Tutkimusten mukaan vapaaehtoistoiminnassa mukana olevat ovat keskimääräistä onnellisempia.

Se, että ihmiset viihtyvät maaseudulla ei ole uusi asia, vaan maaseudulla on monien tutkimusten mukaan edelleen vahva vetovoima.

Tilastokeskuksen viime keväänä tekemän selvityksen mukaan paluumuuttohalukkuus maaseudulle on lisääntynyt vuodesta 1990 viime vuoteen yli kolmanneksella. Muuttohalukkuutta on kaikissa ikäryhmissä, mutta eniten se on lisääntynyt yli 65-vuotiaiden joukossa.

Muuttohalukkuus näyttää kuitenkin jääneen valtakunnan päättäjiltä huomaamatta. Keskittämispolitiikan mukaan ihmisten pitäisi asua kerrostaloissa suuren kaupungin keskustassa. Asutuksen keskittämistä perustellaan muun muassa ympäristösyillä. Maaseudulle

Palveluiden puutteista huolimatta maalla asuvat ovat kaupunkilaisia onnellisempia.

rakentamista vaikeutetaan ja suorastaan estetään erilaisilla kaavamääräyksillä.

Tutkimusten mukaan keskittämispolitiikkaa ei voida perustella ympäristösyillä. Aalto-yliopiston tutkijatohtori Jukka Heinosen tekemän tutkimuksen mukaan kaupunki ei ole maaseutua ympäristöystävällisempi. Kaupungeissa kasvihuonepäästöt ovat maaseutua suuremmat.

Vaikka maaseudulla asuvat ovat tutkitusti onnellisempia, asuu myös kaupungeissa onnellisia ihmisiä.

Kysymys onkin ennen kaikkea valinnanvapaudesta päättää itse, missä haluaa asua. Toiselle onnellisuus syntyy mahdollisuudesta monipuolisiin kulttuuriharrastuksiin. Toiselle maaseudun puhdas luonto ja rauhallisuus ovat parasta mitä toivoa saattaa.

Perustuslain mukaan jokainen saa valita asuinpaikkansa. Valtiovallan, hallinnon ja kuntien pitää huolehtia siitä, että tähän perustuslailliseen oikeuteen on edes kohtalaiset mahdollisuudet.

Sen sijaan, että valtiovalta ja hallinto pyrkivät kaikin keinoin estämään maaseudulle rakentamisen, pitäisi etsiä keinoja maaseudun elinvoiman lisäämiseksi. Suomi tarvitsee lisää onnellisia ja elämäänsä tyytyväisiä ihmisiä.

Maaseudulla on edelleen vahva vetovoima.

Vahtikoira vaikeuksissa

Median murros on tullut suomalaisille käsitteenä tutuksi. Sattuneesta syystä aihe on saanut mediassa aika paljon julkisuutta.

Väkeä on mediataloissa vähennetty niin toimituksista kuin markkinoinnistakin. Säästöjä on haettu myös kasvavasta sisältöyhteistyöstä.

Ongelmat näyttävät kuitenkin pysyvän. Kato käy sekä tilaajissa että ilmoittajissa. Taantuma jyrkentää alamäkeä.

Toimiva, aktiivinen ja moniääninen media on tärkeä osa kansanvaltaista järjestelmää. Jos media ei kykene valvomaan vallanpitäjiä, uhkana on demokratian rapautuminen.

Suomessa on totuttu, että media esittää avoimesti arvioitaan pääministerin tilasta. Roolit vaihtuivat, kun pääministeri Jyrki Katainen (kok.) kertoi sunnuntaina olevansa erittäin huolestunut kaupallisesta mediasta.

Kataisen mukaan median laajat irtisanomiset uhkaavat sivistysvaltion tulevaisuutta. Tarvitaan riittävän laaja mediakenttä, jotta erilaiset mielipiteet pääsevät esille. Katainen toivoo asiasta keskustelua median kanssa.

Keskustelua on jo ollutkin. Media otti edellisen hallituksen kanssa yhteen sanomalehtien arvonlisäverosta. Myös valtiollisen Ylen rooli ja rahoitus ovat olleet muun median hampaissa.

Pääministerin huolelle on aihetta. Esimerkiksi vahvojen maakuntalehtien näivettyminen olisi vahinko koko Suomelle. Kovin hyvin ei mene Helsingin Sanomillakaan, vaikka talous ja väestö keskittyvät sen levikkialueelle. Erikoissanomalehdet ja paikallislehdet näyttävät kestävän murrosta paremmin.

Median perustehtävä huomioiden hallituksen myöntämä ”valtionapu” ei olisi ongelmaton. Vahtikoira ei voi syödä vahdittavan kädestä.

Parempi olisi pärjätä markkinoilla, joiden toimivuuteen hallitus toki voi vaikuttaa. Keskeinen kysymys ovat muun muassa lehtien jakelukustannukset, jotka nousevat vauhdilla ja uhkaavat jakaa maan eriarvoisiin osiin.

Kaupallisen median ongelmat eivät johdu vain internetistä, veroista tai Yleisradiosta. Hyvä journalismi käy kaupaksi, olipa kyse asiasta tai viihteestä. Huonosta ei kannata maksaa – sitä on tarjolla riittävästi ilmaiseksikin.

VIERASYLIÖ

Suomalaisessa syksyssä on kekrin kokoinen aukko

Kekri on muinaissuomalainen sadonkorjuun ja vuoden vaihtumisen juhla, jota vietettiin Mikkelinpäivän ja Pyhäinpäivän välisenä aikana.

Suhde ruokaan on arkipäiväistynyt, etääntynytkin, koska emme koe enää sen raaka-aineiden valmistamisen työläyttä ja ihmisiä työn takana.

Halloweenillä ja kekrillä on samat yhteiseurooppalaiset juuret. Miksi satovuoden päättymisestä ei ole enää ollut moneen vuosikymmeneen kansallisen ja yhteisöllisen juhlinnan aiheeksi?

Ostamme uuden satokauden tuotteita tajuamatta niiden arvomerkitystä. Elämäntapaneuvonta, mainonta, ravinto- ja ruokaohjelmat eivät valitettavasti saa ajattelemaan ruokaa sen vaatiman työn itseisarvon, huolen, vaivan, pitkäjänteisyyden ja epävarman tuloksen kannalta.

Talonpoikainen yhtenäiskulttuuri perustui yhteisölliseen omavaraistalouteen. Maailmankuvamme on siitä perusteellisesti muuttunut. Ruoka on tuote, joka vaatii koneita, tekniikkaa, tuotantoa, markkinoita.

EU-direktiivit, hallitus, elinkeino- ja talouselämä normittavat karja- ja maatilojen tuotantoehdot. Suhde ruokaan on arkipäiväistynyt, etääntynytkin: emme enää itse näe sen raaka-aineiden valmistamisen vaatimaa työtä emmekä ihmisiä työn takana.

Ravinto tuotetaan ulottumattomissamme. Aina emme edes tiedä, missä, saati miten, vaikka ruuan alkuperää onkin alettu valvoa. Alkuperä ei silti vielä kerro työstä arvona. ”Luomu” on vain osa kokonaistaustasta.

Kekri oli vuoden suurin juhla

Vanhan suomalaisen ajanlaskun mukaan perinteinen kekrin vietto lokakuun ja marraskuun vaihteessa, Mikkelinpäivästä Pyhäinpäivään, aloitti uuden kalenterivuoden.

Kekri oli vuoden suurin juhla. Karja oli jo sisätiloissa, jyvät laarissa, juurekset maakuopassa ja syysteurastukset tehty. Syötiin ja juotiin ylenpalttisesti. Näin pyrittiin takaamaan seuraavan satovuoden onni. Nälkäiseksi jääminen olisi tietänyt laihaa satovuotta.

Erityisiä lahti- ja sadonkorjuuajan herkkuja olivat lammaspaisti, kotitekoiset makkarat, juurekset, puurot, tuore leipä, joita tarjottiin omalle väelle, palkollisille, vieraille ja vainajille.

Lihaa syötiin, jotta karja kasvaisi. Oluella mässäiltiin, jotta ohra menestyisi. Ryypyn otti sellainenkin, joka ei muuten juonut, jottei alkavan vuoden sato-onni tärväytyisi.

Halloweenillä ja kekrillä on samat yhteiseurooppalaiset juuret.

Juhlinnassa irtauduttiin arjesta yhteisönä, herkuteltiin, tarinoitiin, tehtiin taikoja, joilla tulevaisuus pyrittiin ottamaan haltuun.

Kekritulia ja kitupiikkejä

Sana ”kekri” juontuu pyörää ja kiertoa merkitsevästä kantasuomalais-ugrilaisesta sanasta kekra, kekraj: vuodenkierto päättyi, uusi alkoi.

Kekrin tienoilla oli tapana järjestää myös pestuumarkkinoita, eräänlaisia työnhakumessuja. Vapaaviikkonsa aikana piiat ja rengit tekivät päätöksen, jatkavatko samassa palveluspaikassa vai ottavatko uuden pestin.

Esi-isien uskottiin olevan liikkeellä. Viljelysmaan ja asuintilan ajateltiin kuuluvan esi-isille. Tyytyväiset suvun vainajat suojelevat maitaan. Siksi heille katettiin ruoka pöytään ja lämmitettiin sauna.

Kekriyönä ja sitä seuraavina öinä kummittelivat levottomien vainajien henget, joiden pelossa liikuttiin päreiden ja soihtujen valossa, poltettiin kekritulia, luettiin loitsuja. Poltettiin myös nauriista koverrettua lyhtyä, heikkovaloista ”kitupiikkiä”.

Kristillisessä Suomessa pyhäinpäivä ja kekriin liittyvä esi-isien muistaminen sulautuivat luontevasti yhteen. Kekrin vietto alkoi yhdistyä ”kaikkien pyhien päivään” jo katolisella ajalla. Käytäntö vakiintui 1800-luvulla.

Vuonna 1955 pyhäinpäivä siirrettiin lauantaihin. Syksyn ainoana pitkänä viikonloppuna matkustettiin kaupungista maalle kekrin viettoon, kuten nykyisinkin pitkänä viikonloppuna.

Kekri korostaisi ruuan arvoa

Muinaissuomalainen kekri ja kristillinen pyhimysoppi sulautuivat yhteen halloweenissa.

Sen varhaisin kerrostuma on kelttiläinen sadonkorjuun ja uuden vuoden juhla. Halloweenista tuttu kurpitsalyhty, ”karkki tai kepponen”, naamioituminen, kummitukset liittyvät myös samaan vuosituhansia vanhaan syysjuhlaperinteeseen.

Amerikkaan irlantilaisten siirtolaisten mukanaan tuomalla halloweenillä ja suomalaisella kekrillä on siten samat yhteiseurooppalaiset juuret.

Moni kekrin vieton tapa siirtyi Suomessa ajan myötä jouluun. Kekripukista tuli joulupukki. Kekrirauha tunnetaan nykyisin joulurauhana. Jouluporsas oli alkuaan kekriporsas.

TV:stä voi seurata globaaleja ennusmerkkejä, ilmaston lämpenemistä seurauksineen kuivuuden, myrskyjen ja tulvien riepottelemilla alueilla. Satokierron päättyminen aloittaa edelleenkin ruuan perustuotannossa työskentelevien lomakauden ja kausityöläisten poistumisen tiloilta. Paikallisesti nyky-Suomessa on kekrimarkkinoita ja kekrirokkia.

Juhannuksen ja joulun välisessä pimeän ajan pidentämässä Suomen syksyssä olisi tilaa ja tilausta yhteiselle satokauden päättymisen juhlalle valtakunnallisestikin samassa mielessä kuin kekrinä korostui suomalaisuus, lähiruuan arvostus, terveellisyys, ekologisuus, tekemisen ilo ja yhdessä oleminen.

Satokauden päättymisen juhla korostaisi nykysuomalaiselle ruuan arvoa.

PÄIVIKKI ANTOLA

Kirjoittaja on Jyväskylän yliopiston etnologian professori emerita, Turun yliopiston uskontotieteen ja Tampereen yliopiston kansanperinteen ja viestinnän antropologian dosentti, tietokirjailija.

PÄIVÄN KUVA

MARKKU VUORIKARI

Rehupötköt polveilevat pellolla

Säilörehumakkarat näyttävät miltei tilataideteokselta forssalaisella pellolla. Koijärventien molemmilla puolilla kiemurtelee muovipötkylöitä, joiden pinnalle kuura suli lokakuisena iltapäivänä.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JOUKO RÖNKKÖ

Pata ja kattila

Kolumnin kirjoittajille ei ole paljon iloa poliitikoista, jotka tekevät työnsä hyvin, puhuvat aina totta, toimivat harkitsevasti ja viettävät nuhteetonta elämää. Onneksi sellaisia poliitikkoja on kovin vähän – jos ollenkaan.

Yleensä poliitikot ovat kuten muutkin ihmiset. Munauksia ja laiminlyöntejä tulee tehtyä, joskus suusta lipsahtaa puolitotuus tai valhe. Tulee luvattua sellaista mistä ei voinutkaan pitää kiinni tai unohtuu koko lupaus.

Moniin iskee myös ahneus. Oma suu on lähempänä kuin yhteiskunnan pussi.

Jos kaikki muu menisi hyvin, tulee törttöiltyä yksityiselämässä tai seurusteltua törttöilevien ihmisten kanssa.

Kolumnin aiheita siis riittää.

Kun poliitikon kokemus karttuu, hän yleensä oppii kestämään arvostelua.

Monet suhtautuvat omiin virheisiinsä varsin suurpiirteisesti. Kansanedustaja **Ilkka Kanerva** (kok.) kestää kevyesti niin tekstiviestimunauksensa kuin lahjustuomionsa. **Kauko Juhantalo** (kesk.) pitää itseään edelleen nuhteettomana, vaikka valtakunnanoikeus oli aikoinaan toista mieltä.

Perussuomalaiset ovat lakanneet puhumasta myös puoluetuen poistamisesta.

jouko.ronkko@maaseuduntulevaisuus.fi

Yleensä poliitikko oppii myös varomaan muiden arvostelemista. Eduskunnassakin vain harvat ruotivat kärkkäästi muiden kansanedustajien syntejä.

Populistit ovat tässäkin virkistävä poikkeus. Perussuomalaiset vaativat tutkintaa milloin pääministerin tekemistä tilauksista, milloin toisen pääministerin lautakasoista.

Samanlaisia piirteitä voi havaita myös vihreissä. **Heidi Hautala** vaati aikoinaan **Leena Luhtasen** (sd.) päätä vadille, kun tämän mies oli maksanut palkkoja pimeästi. Myöhemmin sitten selvisi, että samoin oli toiminut Hautalan miesystävä ja Hautala itsekin, jopa vuosia.

Luhtasen ministerin ja kansanedustajan ura katkesi paljolti Hautalan syytöksiin. Hautalan oma ministerin ura jatkui vielä uuteen valehtelusta kiinni jäämiseen saakka. Hautalan poliitikon ura jatkuu, nyt marttyyrin kruunulla kirkastettuna.

Vihreiden lempiajatus on hiilidioksidipäästöjen vähentäminen. Heidän johdollaan nykyinen hallitus päätti nostaa turpeen verotusta, ja samalla pudotettiin puuhakkeen tukea. Näiden päätösten vuoksi Suomi polttaa kivihiiltä enemmän kuin koskaan.

Ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) moittii kivihiilen polttajia. Tekopyhyyttä tämäkin.

Kuuluisa on myös **Timo Soimin** (ps.) lausuma nollatoleranssista rasismin suhteen. ”Jos tulee lainvoimainen tuomio, niin se on lähtö.”

Lausuma oli voimassa kunnes Korkein oikeus kesäkuussa 2012 katsoi kansanedustaja **Jussi Halla-ahon** (ps.) syyllistyneen sekä uskonrauhan rikkomiseen että kiihottamiseen kansanryhmää vastaan. Sen jälkeen nollatoleranssista ei ole puhuttu.

Koska Soini sanoo olevansa mies, joka pysyy tiukasti siinä, mitä on kerran sanonut, häntä sopii arvioida erityisen tarkasti juuri tässä suhteessa. Ikävältä näyttää: Nollatoleranssin hylkäämisen lisäksi Soini on hylännyt myös ”meillä ei ole ryhmäkuria eduskuntaryhmässä” -linjansa.

Kuri löytyi, kun tultiin Soinille erityisen tärkeään kysymykseen, homojen ja lesbojen avioliitto-oikeuteen. Työnantajan sivukuluja saa vaatia poistettaviksi ja lisättäviksi. Eroa eurosta saa vaatia tai vastustaa. Vanhuspalveluista, lapsilisistä, toimeentulotuesta tai jopa niistä kuuluisista Kreikan takuista saisi äänestää niin kuin tykkää, mutta tästä ei.

Niin Soini kuin muutkin perussuomalaiset ovat lakanneet puhumasta myös puoluetuen poistamisesta. Loppu tuli samoihin aikoihin kuin perussuomalaisten saama puoluetuki nousi jyrkästi.

Eivät vihreät tai perussuomalaiset ole muita kovempia valehtelijoita. Tekopyhempiä he kyllä taitavat olla.

Molemmissa puolueissa on toki järkeviä ihmisiä mutta myös peruspölhöjä ihmisiä. Perussuomalaisissakin on suvaitsevaisia, ja taitaapa vihreistä löytyä muutama maaseudun elämää ymmärtävä.

Vihreille ja perussuomalaisille on yhteistä, että media vainoaa heitä. Eroa on siinä, miten he suhtautuvat sanomisen vapauteen.

Kun tämä kolumni julkaistaan, yksikään vihreä tuskin uhkaa lopettaa Maaseudun Tulevaisuuden tilaustaan. Perussuomalaisista sen sijaan lopettamisuhkauksen esittää taas muutama.

LEHTIKATSAUS

luottamus ta
elpyi elokuussa
notkahduksesta
kavalaa tote

Koululuokka tärkeä yhteisö

Ilkka antaa tukensa presidentti Sauli Niinistön arviolle siitä, että perinteinen koululuokka voi yhteisönä estää nuorten syrjäytymistä.

”Vaikka on liian yksinkertaista laittaa yhtäläisyysmerkkejä luokattoman koulutusjärjestelmän ja nuorten syrjäytymisen välille, kannattaa miettiä yhteisöllisyyden merkitystä nuoren kasvulle ja kehitykselle. Kokemus huomatuksi tulemisesta voi olla ratkaisevan tärkeää nuoren henkilökohtaisessa kasvuprosessissa.

Suomessa on ehditty kouluttaa parikymmentä ikäluokkaa yksilön valinnanvapautta ja tehokkuutta tukevassa järjestelmässä. Kaikki nuoret eivät ole pysyneet vauhdissa mukana.

Korjausliikkeitä joudutaan tekemään kouluvuosien jälkeen kalliilla rahalla.

Nyt voisi olla aika kypsä toisenlaiselle kokeilulle. Pari askelta taaksepäin presidentti Niinistön viitoituksen mukaan saattaisi näyttää, tuottaako samana pysyvä kotiluokka nuorten hyvinvointia lisäävää yhteisöllisyyttä.”

Vanhempiaan fiksumpia

Lapin Kansa arvioi THL:n alkoholitilastoja. Maakunnan korkeita myyntilukuja selittää turismi. Lapissa viina tappaa kaikista maakunnista neljänneksi vähiten.

”Ongelma koskettaa silti myös Lappia, missä joka vuosi satakunta parhaassa työiässä olevaa ihmistä juo itsensä hengiltä. Alkoholi on työikäisten yleisin kuolinsyy täälläkin.

Toivoa paremmasta on silti näkyvissä. Nuorten juominen on vähentynyt tasaisesti jo reilun kymmenen vuoden ajan. Jo joka neljäs 16-vuotias kertoo olevansa täysraitis. Nykynuoria ei turhaan väitetä vanhempiaan fiksuimmiksi.”